

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

DESATERO ÚSPĚŠNÉ PRÁCE UČITELE S HETEROGENNÍ TŘÍDOU VE STŘEDNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

11. 9. 2026

PhDr. Renata Votavová, autorský tým NPI ČR

Spolufinancováno
Evropskou unií

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Podpora pro učitele v základním vzdělávání

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

unicef | pro každé dítě

RENATA VOTAVOVÁ
KLÁRA ZÁLESKÁ
VERONIKA JEŠÁTKOVÁ
ZONNA BAŘINKOVÁ

Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou

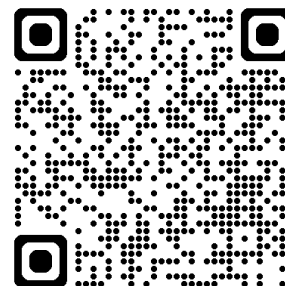
1.

Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“

Žáci zažívají pocit sounáležitosti se svými spolužáky i díky společným, opakujícím se postupům a činnostem.

KLÁRA MAJČÍKOVÁ, RENATA VOTAVOVÁ, VERONIKA JEŠÁTKOVÁ

PŘÍLOHY | Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou

Příloha 01a DODRŽUJME PRAVIDELNÉ RITUÁLY NAVOZUJÍCÍ ŽÁKŮM POCIT „MY“

Využití: Kartičky k reflexi hodiny, učiva, dne

Poznámka: Karty lze zamíchat a nechat žáky vytáhnout jednu kartu s otázkou, na kterou budou odpovídat. Nebo každý žák může vylosovat svou kartu a kdo má zájem přidat vlastní odpověď, je vítán.

Zdroj: upraveno podle <https://jobvzdelavani.cz/reflexivni-karty>

Co potřebuji upravit?	Co nového jsem si stříhnul/a?	Na co bychom se měli podívat společně?	Co rozhodně stojí za poznamenání?
Co mě vytáčelo?	Co jsem zvažoval/a? Co mi pomáhalo se rozhodnout?	Co už mi jde od ruky?	Z čeho mám radost? Co sedlo?
Co – koho chci ocenit a za co?	S kým jsem sdílel/a? Kdo mi pomáhal?	Co se mi otevřelo? Na co mám nové odpovědi?	Čeho na mě bylo moc?
Čím všim jsme si prošli?	Na co nechci zapomenout?	Od čeho si rád/a odfrku?	Co mě osvěžilo – povzbudilo?

Podpora pro učitele ve středním vzdělávání

npi

DESATERO ÚSPĚŠNÉ PRÁCE UČITELE S HETEROGENNÍ TŘÍDOU VE STŘEDNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Modul I

Vytváření
bezpečného
třídního klimatu

Modul II

Realizace
výuky srozumitelné
pro všechny žáky

Modul III

Diferencovaná
výuka

Heterogenní třída ve středním vzdělávání

- ✓ SYNONYMA: PESTRÁ / ROZMANITÁ TŘÍDA
- ✓ označení skupiny žáků s různými vzdělávacími potřebami – zahrnuje žáky s konkrétními typy znevýhodnění, **nadané žáky**, žáky s odlišným mateřským jazykem, s náročným chováním i žáky bez speciálních vzdělávacích potřeb
- ✓ jde o běžnou třídu dnešní střední školy, ve které se setkávají **rozdílné schopnosti, tempo učení, motivace** i životní zkušenosti žáků
- ✓ představuje přirozenou součást vzdělávací reality a zároveň významnou výzvu pro každodenní práci učitele, vytváří **prostor pro využívání různorodých výukových strategií**

Modul I

**Vytváření bezpečného
třídního klimatu**

ZÁSADY

- Z1** Podporujeme týmovost a soudržnost třídních kolektivů
- Z2** Vytvářejme prostor pro respektující přístup žáků a učitele
- Z3** Přizpůsobujeme pracovní prostředí a realizujeme otevřené vyučování
- Z4** Podporujeme motivované a žádoucí chování žáků

Modul II

**Realizace výuky srozumitelné
pro všechny žáky**

ZÁSADY

- Z5** Tvoříme strukturované a pestré příležitosti k učení
- Z6** Nastavujeme efektivně formativní hodnocení (podporujeme reflexi)
- Z7** Podporujeme zvědavost, podnikavost a profesní rozvoj žáků

Modul III

Diferencovaná výuka

ZÁSADY

- Z8** Plánujme a realizujeme diferencovanou výuku (s ohledem na možnosti všech žáků)
- Z9** Podporujeme učební autonomii a flexibilitu žáků s mimoškolní a osobní zátěží
- Z10** Využívejme digitální technologie k podpoře diferenciaci, autonomie a zdravého studijního rytmu

ZÁSADA 1

PODPORUJME TÝMOVOST A SOUDRŽNOST
TŘÍDNÍCH KOLEKTIVŮ

O ČEM JE ZÁSADA?

Cíleně budujeme **funkční vztahy ve třídě**, které umožňují spolupráci žáků a učení. Nejde o „příjemnou atmosféru“, ale o to, aby žáci **dokázali spolupracovat, zapojit se a respektovat pravidla skupiny**.

PROČ JÍ VĚNOVAT POZORNOST?

Bez funkčních vztahů nefunguje výuka. Třída bez důvěry a spolupráce znamená více stresu a horší výsledky učení. Učitel, který systematicky pracuje se skupinou, **snižuje výskyt konfliktů a zvyšuje zapojení všech žáků**.

Učitel rozvíjí schopnost vytvářet inkluzivní, bezpečné a podnětné prostředí ve třídě, které podporuje otevřenou komunikaci a spolupráci mezi žáky. Žáci se učí spolupracovat, respektovat odlišnosti, naslouchat druhým a postupně přebírat odpovědnost za své chování i za fungování skupiny.

REFLEKTIVNÍ OTÁZKA
K ZÁSADĚ

Funguje moje třída jako spolupracující společenství, nebo jen jako skupina jednotlivců vedle sebe?

KAM DÁL PRO VÍCE
INFORMACÍ O TÉMATU?

NPI (2012). [Klima školy](#).
Praktické tipy pro učitele.

NPI (2023). [Bezpečné klima ve třídě](#).
Reportáž ze školy, další články s tipy
pro učitele z praxe.

NPI (2025). [KYBcast: Co funguje v prevenci učitelům i rodičům](#) | S4:E1.
Podcast s Martinem Kalibou o prevenci
rizikového chování.

[Další produkty NPI pro práci s heterogenním kolektivem](#)

MI

Vytváření bezpečného třídního klimatu

Z1

Podporujeme týmovost a soudržnost
třídních kolektivů

Co můžu udělat?

- ☐ Vytvořte pravidla třídy společně se žáky, aby cítili spoluzodpovědnost za klima ve třídě.
- ☐ Používejte adaptační hry a teambuildingové aktivity (nejen) na začátku školního roku.
- ☐ Podporujte peer mentoring – starší žáci pomáhají nováčkům při adaptaci.
- ☐ Zařazujte projektové dny nebo společné výstupy napříč třídami, které posilují spolupráci.
- ☐ Vytvářejte příležitosti pro reflexi a sdílení pocitů ve skupině, aby se posílila důvěra.
- ☐ Zapojte žákovskou samosprávu do rozhodování o aktivitách a projektech třídy.
- ☐ Oceňujte a veřejně uznávejte spolupráci a pomoc mezi žáky, nejen individuální úspěchy.

Co můžu ještě udělat?

Prostor pro poznámky

Kde vnímám pro sebe a svou třídu výzvy v naplňování Z1:

Konkrétní aktivity, které zkusím:

ZÁSADA 1

PODPORUJME TÝMOVOST A SOUDRŽNOST TŘÍDNÍCH KOLEKTIVŮ

TIPY NA KONKRÉTNÍ AKTIVITY

Stavba mostu

Na zadání učitele pracují malé skupiny s různými materiály (papír, špejle, gumičky) a mají postavit most, který udrží drobný předmět).

Řešení záhad ve skupině

Učitel motivuje žáky ke společnému řešení logických úkolů, únikové hry nebo mini „escape room“ aktivity.

Skupinové umělecké dílo

Učitel vede žáky ke společné tvorbě, každý přispěje částí kresby/malby.

Sdílení příběhů

Učitel vybízí a žáci si ve dvojicích vypráví krátký příběh o sobě. Poté představí partnera tříde.

Mapa pocitů

Žáci anonymně napíší, jak se právě cítí, učitel zobrazí výsledky a žáci diskutují, jak si vzájemně pomoci.

Peer mentoring

Učitel nastavuje, že starší žáci jsou „průvodci“ nováčků během prvních dní; realizují společné miniaktivity, jako je provedení školou.

Tvorba kodexu třídy

Společně s učitelem si žáci vytvoří 5–7 pravidel fungování třídy. Pravidla formulují pozitivně, domluví konkrétní postup při porušení pravidla, po stanovené době (např. měsíc) pravidla revidují.

REFLEXE K REALIZOVANÝM AKTIVITÁM

V každé zásadě najdete osm „rubrik“:

 O ČEM JE ZÁSADA?

 PROČ JÍ VĚNOVAT POZORNOST?

 REFLEKTIVNÍ OTÁZKA K ZÁSADĚ

 KAM DÁL PRO VÍCE INFORMACÍ?

 CO MŮŽU UDĚLAT?

 PROSTOR PRO POZNÁMKY

 TIPY NA KONKRÉTNÍ AKTIVITY

 REFLEXE K REALIZOVANÝM AKTIVITÁM

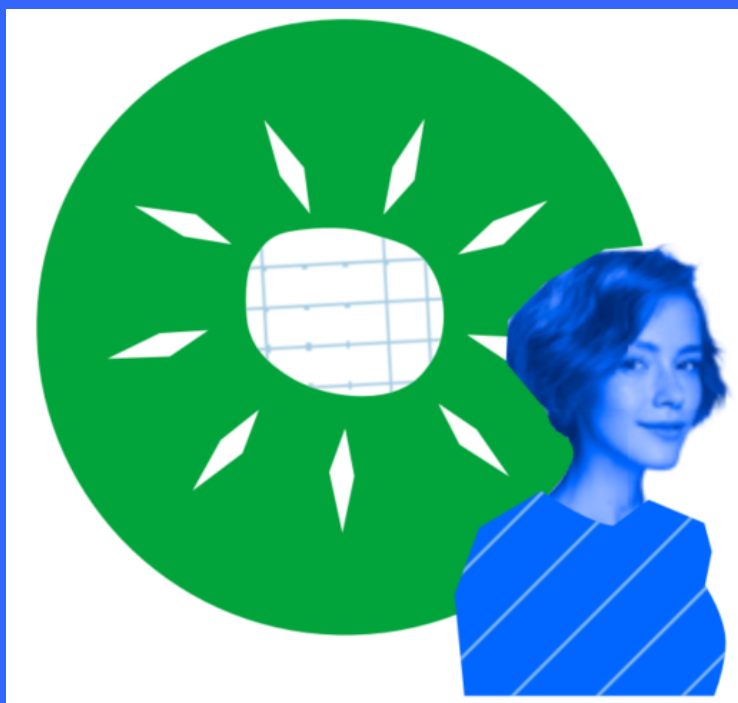
Cílem nástroje je:

- ✓ nabídnout učitelům **přehled praktických zásad**, které pomáhají na tuto rozmanitost reagovat a efektivně ji využívat ve prospěch učení všech žáků
- ✓ zaměřit se na **konkrétní postupy a tipy**, které lze přímo uplatnit ve výuce a které podporují efektivitu a smysluplnost celého vzdělávacího procesu
- ✓ nabídnout učitelům **další inspirativní zdroje**
- ✓ **reflektovat** pedagogické postupy, které učitele používají
- ✓ **sdílet v týmu postup** vlastního profesního rozvoje
- ✓ **kolegiálně podporovat** učitele v práci s heterogenním kolektivem, včetně začínajících učitelů

Dokument je primárně určený **učitelům všeobecně vzdělávacích předmětů** na středních školách, inspiraci v něm však mohou nalézt i učitelé odborných předmětů a odborného výcviku

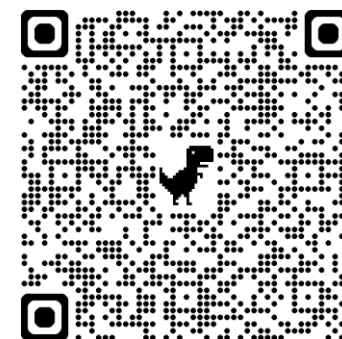
Modul I

Vytváření bezpečného třídního klimatu

ZÁSADY

- Z1** Podporujeme týmovost a soudržnost třídních kolektivů
- Z2** Vytvářejme prostor pro respektující přístup žáků a učitele
- Z3** Přizpůsobujeme pracovní prostředí a realizujeme otevřené vyučování
- Z4** Podporujeme motivované a žádoucí chování žáků

Obsah Modulu I

Modul se zaměřuje na budování prostředí, ve kterém se žáci cítí **bezpečně, respektovaně a přijímaní**.

Podporuje **rozvoj vztahů**, spolupráce a důvěry mezi žáky i učitelem.

Věnuje se také nastavení pravidel respektujících komunikaci, podpoře motivace a žádoucího chování jako základům efektivního učení.

ZÁSADA 3

PŘIZPŮSOBUJME PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ A REALIZUJME OTEVŘENÉ VYUČOVÁNÍ

O čem je zásada:

- ✓ Propojme výuku s mimoškolní realitou, aby žáci pracovali **s reálnými situacemi, zdroji a problémy**.
- ✓ Zapojme **simulace modelových situací z firem a institucí do výuky**. Propojme tak učivo s realitou, profesní praxí a kariérovou relevancí.
- ✓ Využívejme **spolupráci s externími partnery** v jejich lokacích.

RYCHLÝ TIP: JEDNA VĚC, KTEROU MŮŽETE ZKUSIT HNED ZÍTRA: Na závěr hodiny se zeptejte: *„Kde se s tím, co jsme dnes probírali, můžete setkat v běžném životě nebo v budoucím povolání?“*

TIPY NA KONKRÉTNÍ AKTIVITY

Variabilní uspořádání třídy

Učitel mění podle potřeby uspořádání lavic (např. kruhy, skupiny, pracovní stanoviště). Zohledňuje cíl každé aktivity = ne každé uspořádání lavic je vhodné pro každou metodu a cíl aktivity.

Projekt z reálné praxe

Učitel nechá žáky řešit problém, který vychází z reálné profesní nebo společenské situace.

Badatelská otázka

Učitel začne hodinu otázkou nebo problémem, který mají žáci společně prozkoumat (buď ze svého pohledu, nebo zadá žákům role – např. ekolog, politik, lékař, matka na rodičovské dovolené).

Host z praxe

Učitel pozve odborníka nebo úspěšného absolventa školy a propojí téma výuky s praxí. Podporuje žáky v kladení otázek hostům v rámci vedené diskuse. Žáci mohou sami připravit otázky a vést část rozhovoru.

Minivýzkum

Učitel zadává žákům samostatně vyhledávat informace, analyzovat je a prezentovat závěry. S prezentacemi může pomoci například aplikace Gamma.

Sdílení řešení

Učitel nechá na konci aktivity představit žáky různé postupy řešení. Dává tím najevo, že každý úkol může mít několik způsobů řešení vedoucích k cíli. Podporuje pestrost a aktivitu v uvažování.

Signály pozornosti

Učitel domlouvá neverbální nebo krátké verbální signály pro rychlé ztišení a přesměrování pozornosti.

Reflexe učení

Po zavedení učitelem žáci hodnotí svou práci podle jednoduchých kritérií („rozumím – nejsem si jistý – potřebuji pomoc“), případně znázorněných na kartičkách.

Mikroúspěchy

Učitel rozděluje zadání úkolů na malé kroky. Po jejich splnění následuje okamžité uznání pokroku.

REFLEXE K REALIZOVANÝM AKTIVITÁM

Co můžu udělat?

- ☐ *Propojte výuku s prostředím mimo školu.*
- ☐ *Využívejte prostor mimo školu pro spolupráci s externími partnery.*
- ☐ *Uspořádejte prostor třídy pro různé formy práce (např. skupiny, stanoviště).*
- ☐ *Vytvářejte úkoly s více možnými řešeními.*
- ☐ *Využívejte různé zdroje mimo učebnici (např. data, experti, terén).*
- ☐ *Zapojujte projektovou a badatelskou výuku.*
- ☐ *Otevírejte výuku směrem k reálnému světu.*
- ☐ *Vytvářejte prostředí, kde žáci mohou iniciovat vlastní aktivity.*

SHRNUTÍ MODULU I

Třída jako **bezpečný přístav** je základní podmínkou k učení.

Na střední škole to znamená proměnu autority v **respektující partnerství**, kde pravidla nejsou diktátem, ale společnou dohodou dospělých a dospívajících lidí.

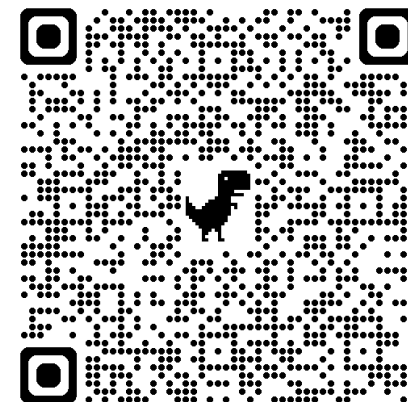
Modul II

Výuka srozumitelná všem žákům

ZÁSADY

- Z5** Tvořme strukturované a pestré příležitosti k učení
- Z6** Nastavujme efektivně formativní hodnocení (podporujme reflexi)
- Z7** Podporujme zvědavost, podnikavost a profesní rozvoj žáků

Obsah modulu II

Modul se soustředí na takové plánování a vedení výuky, které umožňuje porozumění všem žákům.

Zdůrazňuje jasnou strukturu hodin, aktivní zapojení žáků, práci s cíli učení a **průběžnou zpětnou vazbu**.

Podporuje **rozvoj zvědavosti, samostatného myšlení a propojení učení s reálným světem**.

ZÁSADA 7

PODPORUJME ZVÍDAVOST, PODNIKAVOST A PROFESNÍ ROZVOJ ŽÁKŮ

O čem je zásada:

- ✓ Podporujeme zvědavost a profesní směřování žáků tím, že **výuku propojujeme s jejich zájmy**, silnými stránkami a s cílem budoucího uplatnění.
- ✓ Vystupujeme jako průvodci, kteří propojují učení s reálnými situacemi, **podporují iniciativu a podnikavost a vytvářejí příležitosti pro práci na úkolech** a projektech s přesahem do praxe.
- ✓ **Pracujeme s profesní identitou žáků**, například prostřednictvím portfolia, reflexe vlastního rozvoje a plánování dalších kroků.

RYCHLÝ TIP: JEDNA VĚC, KTEROU MŮŽETE ZKUSIT HNED ZÍTRA: Začněte nové téma otázkou nebo problémem z praxe místo výkladu a nechte žáky nejprve hledat vlastní řešení.

Otázka místo výkladu

Učitel pokládá žákům otázky tohoto typu: „Jak byste to řešili vy?“ / „Co by se stalo, kdyby...?“

Problémové zadání

Učitel často nabízí a žáci řeší konkrétní problém (technický, ekonomický, společenský).

Minizakázka

Učitel zadává úkoly typu „navrhněte“, „vytvořte“, „opravte“, „zlepšete“ pro konkrétního „zákazníka“.

Případová studie z praxe

Učitel dává prostor pro analýzu reálné situace z praxe (např. porucha, reklamace).

Rozbor zkušeností z praxe

Učitel vede reflexi výuky tak, aby žáci sdíleli, co zažili na praxi/stáži a co se z toho naučili.

Projekt „od nápadu k realizaci“

Učitel motivuje žáky k návrhu vlastního projektu (produkt, služba, akce), ať promyslí, komu by sloužil a proč.

Kariérová mapa

Z podnětu učitele si žáci načrtnou své možné studijní/kariérní cesty (práce, studium, změna směru).

Modelový pohovor / prezentace dovedností

Učitel se žáky nacvičuje situace z reálného světa práce.

Deník profesního rozvoje

Učitel vede žáka ke krátkým pravidelným zápisům o tom, co se učí pro svůj obor.

Žákovské portfolio

Učitel motivuje žáky ke shromažďování vlastní práce, výstupů a ke sledování vlastního pokroku.

Moje silné stránky

Učitel vědomě rozvíjí profesní identitu žáků v konkrétní profesi a uvědomění, v čem jsou dobří, zařazováním otázek typu: „V čem jsem dobrý?“, „Na čem potřebuji pracovat?“, „Jak se posouvám jako budoucí odborník?“.

REFLEXE K REALIZOVANÝM AKTIVITÁM

Co můžu udělat?

Propojujte výuku s profesní realitou oboru: konkrétní situace z praxe (např. technické problémy, klientské zadání).

Zařazujte úkoly s reálným výstupem (produkt, návrh, služba, prezentace pro „zákazníka“) využitelné mimo školu.

Pracujte s profesním/studiijním portfoliem.

Zařazujte prvky kariérového plánování: aktivity zaměřené na orientaci v možnostech, práci s cíli a kroky k jejich dosažení.

Zprostředkovávejte kontakt s praxí: využívejte odborníky, exkurze, praktická videa.

Pracujte s různými směry žáků: reflektujte, že žáci směřují různými cestami (zaměstnání, studium, podnikání, změna oboru).

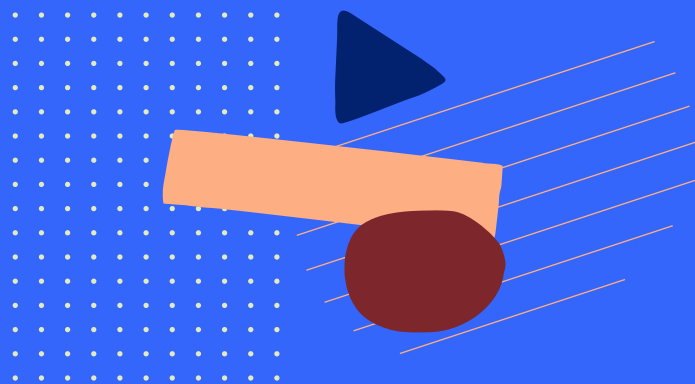
Podporujte iniciativu a odpovědnost za vlastní projekt (samostatné rozhodování, plánování, dokončování práce).

Využívejte reflexi profesního posunu, aby se žák ptal: „Co jsem se naučil pro svůj obor? Co bych dnes zvládl lépe než dřív? Kde to využiji v praxi?“

Spolupracujte s kariérovým poradcem školy.

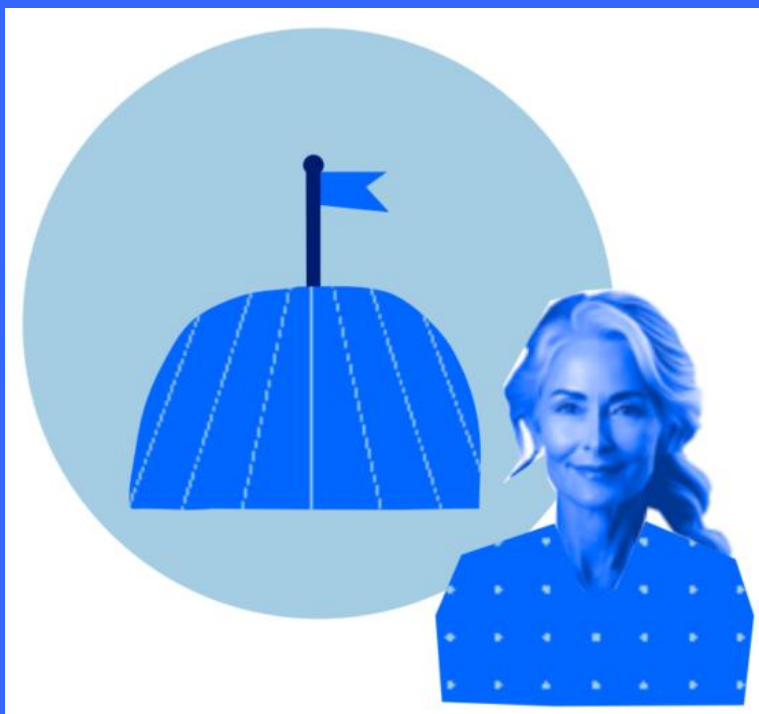
SHRNUTÍ MODULU II

Výuka s jasným cílem a smyslem je taková, když středoškolák zná odpověď na otázku **‘k čemu mi to bude’**.

Pomocí struktury, formativního hodnocení a propojení s praxí mu pomáháme **budovat jeho profesní identitu** a směřovat k budoucí kariéře.

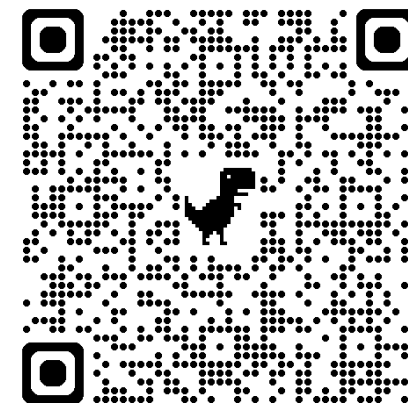
Modul III

Diferencované vyučování

ZÁSADY

- Z8** Plánujme a realizujme diferencovanou výuku (s ohledem na možnosti všech žáků)
- Z9** Podporujme učební autonomii a flexibilitu žáků s mimoškolní a osobní zátěží
- Z10** Využívejme digitální technologie k podpoře diferenciaci, autonomie a zdravého studijního rytmu

Obsah modulu III

Modul se věnuje přizpůsobování výuky **různorodým potřebám žáků**.

Ukazuje, jak pracovat s rozdílným pracovním tempem, **rozdílnou úrovní znalostí** i studijní zátěží.

Zaměřuje se na podporu autonomie žáků, efektivní využití digitálních technologií a vytváření podmínek pro učení, které respektuje individuální možnosti žáků.

ZÁSADA 8

PLÁNUJME A REALIZUJME DIFERENCOVANOU VÝUKU (S OHLEDEM NA MOŽNOSTI VŠECH ŽÁKŮ)

O čem je zásada:

- ✓ Přizpůsobujeme výuku tak, aby různí žáci mohli dosáhnout **cíle různými cestami i tempem**.
- ✓ Plánuje proto výuku tak, aby všichni žáci dosáhli požadovaných kompetencí, ale zároveň aby ti pokročilejší měli **prostor pro další rozvoj**.
- ✓ Diferenciace uplatňujeme **v obsahu, průběhu i výstupech učení**.

RYCHLÝ TIP: JEDNA VĚC, KTEROU MŮŽETE ZKUSIT HNED ZÍTRA: Připravte k jednomu úkolu dvě varianty obtížnosti nebo nabídněte žákům možnost vybrat si způsob zpracování.

DIFERENCIACE PRO ZAČÁTEČNÍKY

Samostatná volba tématu

Z nabídky učitele si žáci vybírají téma projektu podle svého zájmu.

Zadávání různého časového limitu

Na zpracování stejné úlohy či stejného množství úkolů učitel poskytuje různým žákům či skupinám žáků různý časový limit.

Zadávání různé délky úlohy pro stejný časový limit

Učitel pro žáky připraví sadu úloh na jeden pracovní list, rozváznějším / méně motivovaným žákům ustrihne proužek jen s jednou nebo dvěma úlohami. Největší skupině žáků učitel úlohy přidá a žákům s rychlejším tempem či žákům nadaným rozdá celý pracovní list.

Metoda 3M (musí, měl by, může)

Učitel žákům zadá minimum, které musí splnit (MUSÍ), doporučí úlohy, které by MĚLI splnit, a pro rychlejší a motivovanější žáky určí práci, kterou MOHOU.

DIFERENCIACE PRO MÍRNĚ POKROČILÉ

Volba formy výstupu

Učitel nabízí žákům, že mohou odevzdat práci jako prezentaci, text, plakát, písemně či ústně.

Stanoviště s úkoly

Ve třídě učitel připraví několik stanovišť s různými typy úkolů a obtížností. Žáci postupně pracují na aktivitách podle svého tempa. Flexibilní skupiny – žáci pracují ve skupinách podle typu úkolu nebo potřeb.

Gradace úloh – jedna úloha, různá zadání

Učitel vytvoří několik úrovní jednoho stejného úkolu (např. analýza odborného textu: nejpokročilejší žáci samostatně shrnou hlavní myšlenky a kriticky je zhodnotí, nižší úroveň doplní chybějící části shrnutí podle textu, další úroveň odpovídá na konkrétní otázky k porozumění textu, další úroveň vybírá správné odpovědi z nabídky možností).

Flipped classroom

Učitel zadá žákům část přípravy na výuku doma / mimo školu. Zadávat může dlouhodobější práce, žáci představují učiteli až výsledek.

DIFERENCIACE PRO POKROČILÉ

Gradované pracovní listy: různé úkoly ve třech úrovních obtížnosti

Žáci si volí variantu podle svých schopností. Úkoly mají různé nároky na způsob zpracování. Učitel začne se třemi úrovněmi, pak může přidávat další, zohledňuje zónu nejbližšího vývoje a využívá Bloomovu taxonomii.

Podpora během práce

Učitel se se žáky dohodne, že v případě potřeby pomoci se nejprve obrátí na dva spolužáky, a teprve poté na něj. V případě potřeby je podpora ze strany učitele aktivující (např. doporučí relevantní odborné zdroje, články, online databáze nebo modelové příklady).

Kotvicí aktivity pro žáky s rychlejším pracovním tempem

Učitel ve výuce nastavuje pravidlo, že žáci, kteří dokončí úkol před uplynutím časového limitu, řeší náročnější/kreativnější problém (např. aplikují poznatky na nový problém, porovnají různé přístupy k řešení nebo formulují vlastní argumentaci či krátkou reflexi tématu).

Co můžu udělat?

- ☐ Pracujte postupně, zkoušejte diferencovat dílčími kroky, méně je někdy více. Zohledňujte rozdílné tempo učení žáků: pracujte s časem.
- ☐ Nabízejte různé úrovně obtížnosti: pracujte s délkou úkolů.
- ☐ Pracujte nejprve s úlohou stejného obsahu i zadání, ale různou podporou.
- ☐ Pracujte s úlohami s odlišným zadáním (využívejte výukové cíle Bloomovy taxonomie)
- ☐ Využívejte různé formy prezentace výsledků práce žáků.
- ☐ Nabízejte volbu témat nebo způsobu zpracování.
- ☐ Podporujte samostatnou i skupinovou práci.
- ☐ Sledujte průběžně potřeby jednotlivých žáků a jejich zónu nejbližšího vývoje.
- ☐ Poskytujte podporu žákům, kteří ji potřebují.
- ☐ Nabízejte kotvicí aktivity pokročilým žákům.

ZÁSADA 9

PODPORUJME UČEBNÍ AUTONOMII A FLEXIBILITU ŽÁKŮ S MIMOŠKOLNÍ A OSOBNÍ ZÁTĚŽÍ

O čem je zásada:

- ✓ Ve středních školách přibývají žáci, kteří vyžadují **flexibilní a individuálně zacílený přístup**. Vytvářejme podmínky, které jim umožní **udržet kontinuitu učení**, nabízejme jasná kritéria a diferencované možnosti práce i v době nepřítomnosti.
- ✓ Současně **rozvíjejme jejich autonomii** – plánování, sledování pokroku a odpovědnost za vlastní učení.
- ✓ Důležité je také **využívání jejich osobních zkušeností ve výuce**, čímž podporujeme sdílení a spolupráci žáků.

RYCHLÝ TIP: JEDNA VĚC, KTEROU MŮŽETE ZKUSIT HNED ZÍTRA: U jednoho úkolu dejte žákům možnost zvolit si pořadí práce, termín odevzdání v daném rozmezí nebo formu výstupu.

TIPY NA KONKRÉTNÍ AKTIVITY

„Agile“ ve výuce / týdenní/měsíční plán práce

Žák na výzvu učitele navrhuje vlastní zadání úkolu v řešeném tématu. Žák pracuje na úkolu v domluveném časovém úseku, naplňuje kroky, průběžně sleduje pokrok a na konci odevzdá konkrétní výstup i s reflexí.

Studijní minimum

Učitel připravuje pro žáky přehled klíčových výstupů k tématu.

Krátká výuková videa / návody / prezentace

Učitel poskytuje odkazy na vybrané učební zdroje, žák se může učit vlastním tempem i mimo školu.

Týdenní plán s kontrolním bodem

Podle zadání učitele si žák naplňuje splnění úkolů a na konci týdne je krátce vyhodnotí.

Checklist k učivu

Učitel poskytuje žákovi přehled „co umím/neumím“, žák průběžně označuje a ví, na co se zaměřit.

Odhad času vs. realita

Učitel zadává žákům úkol, žák odhadne čas na úkol a po dokončení ho porovná se skutečností.

umožní žákovi prezentovat, jak funguje prostředí, ve kterém působí.

Badatelské bloky s flexibilním termínem

Učitel zadá delší úkol (např. esej, výzkum, prezentace), kde si žák plánuje práci v čase.

Individuální studijní trajektorie v tématu

Učitel zadává téma. Žáci si volí podtéma nebo úhel pohledu (např. v semináři), pracují vlastním tempem na domluveném výstupu.

„Dohnání učiva“ přes praktickou činnost

Učitel umožní žákovi místo testu například realizaci úkolu z praxe.

Tichá práce

Po domluvě s učitelem může žák pracovat bez mluvení, bez prezentace před třídou, aby se snížila jeho úzkost.

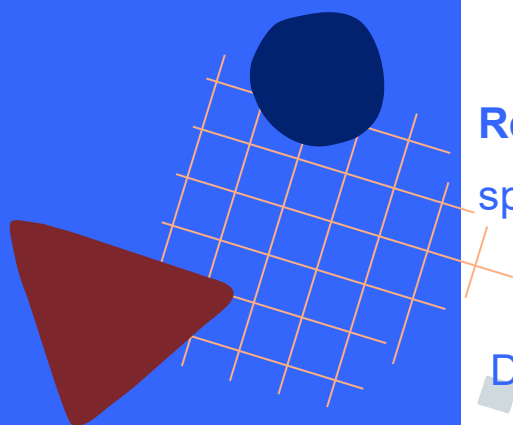

REFLEXE K REALIZOVANÝM AKTIVITÁM

Co můžu udělat?

- ☐ *Zjišťujte pravidelně reálné časové možnosti žáků (např. tréninky, práce, praxe, pobyty) a přizpůsobte tomu očekávání.*
- ☐ *Domlouvejte individuální režim práce.*
- ☐ *Stanovujte jasné minimum (jádro učiva).*
- ☐ *Umožněte flexibilní termíny: pracujte s dohodou místo plošných sankcí.*
- ☐ *Podporujte plánování a time management.*
- ☐ *Pracujte s návratem do výuky: nabídněte rychlou diagnostiku („co už umíš“) a cílené doplnění klíčového učiva.*
- ☐ *Využívejte různé formy „dohnání“ učiva: online materiály, konzultace, spolupráce se spolužáky.*
- ☐ *Podporujte psychickou pohodu: sledujte přetížení, mluvte o zvládání stresu a nastavujte realistické nároky.*
- ☐ *Spolupracujte s okolím žáka: podle potřeby komunikujte s rodiči, trenérem.*
- ☐ *Využívejte zkušenosti žáků: dávejte jim prostor sdílet praxi, dovednosti nebo reálné zkušenosti.*

SHRNUTÍ MODULU III

Respekt k individuální realitě, protože naši žáci nejsou jen studenti, ale jsou to sportovci, stážisté, zaměstnanci prosperujících firem nebo lidé řešící osobní krize.

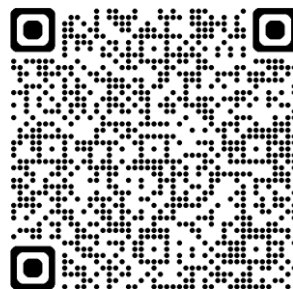
Diferenciace a využití technologií nám umožňují tyto rozdílné světy propojit a dát **každému šanci uspět.**

K využití jsou:

- ✓ Desatero ke stažení zdarma k tisku i v elektronické verzi
- ✓ texty k jednotlivým modulům na webu Zapojme všechny
- ✓ videa k jednotlivým modulům na webu Zapojme všechny

- ✓ online vzdělávání v pilotním režimu

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Děkuji za pozornost

Spolufinancováno
Evropskou unií

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY